

התגיר לשמו של הקדוש ברוך הוא, לא לתלותו בישׂראל שהם עץ, כמו שבאר והוה כימי העץ ימי עמי.

ועוד, לא תלין נבלתו - זו נבלות הפה, על העץ - זה לשון הרע, שחטא זה גורם שימות קדם זמנו, וזהו כי קבור תקברנו. דבר אחר לא תלין נבלתו - זה יצר הרע, על העץ - זו נשמת חיים, שמי שחלל אותה, נאמר בו כי קבור תקברנו, וימות בעולם הזה ובעולם הבא, זה דינו בחנק מי שעובר על זה.

דבר אחר, לא תלין נבלתו על העץ - זו נפש של חל שלא תראה לפני הנפש היתרה, ובשכילה אמר למשה של נעליך מעל רגליך.

השני - הרג, הרג לגנב, ולגזלן ענש, ומשום זה הממשכן לחברו צריך להחזיר לו משכונו בזמן שצריך אותו, כיון שאין לו אחר, זהו שכתוב השב תשיב לו את העבוט, ונאמר בפסוק אחר אם חבל תחבל שלמת רעה עד בא השמש תשיבנו לו, זה בנשמתו של אדם מדבר, אם חבל תחבל - נפש ורוח, שלמת רעה - זו הנשמה.

ואם חבל תחבל - תפלין של יד ותפלין של ראש, שלמת רעה - פסוי של מצוה, עד בא השמש - שנאמר בו פי שמש ומגן יהוה אלהיים, תשיבנו לו - קדם שיתכנס ממנו, שעליו נאמר וזרקה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה. מה זה צדקה? תפלה, ומרפא בכנפיה - כנפי מצוה שהם תפלין, כנפי יונה, וכנפי מצות ציצית, היא שמלתו לעורו - עור התפלין,

העץ, חובא דא דעם נבל לא תלין נבלתו על העץ דאינון ישׂראל. דבר אחר לא תלין וכו', דא גיורא דלא אתגמיר לשמא דקודשא בריך הוא, לא תליא ביה בישׂראל דאינון עץ, כמה דאוקמוהו (ישעיה סה כב) כימי העץ ימי עמי.

ועוד לא תלין נבלתו, דא נבלות הפה, על העץ דא לישנא בישא, דחובה דא גרים דימות קדם זמניה, ודא איהו כי קבור תקברנו, דבר אחר לא תלין נבלתו, דא יצר הרע, על העץ דא נשמת חיים, דמאן דחלל פה אתמר ביה כי קבור תקברנו, וימות בעלמא דין ובעלמא דאתי, דא איהו דיניה בחנק מאן דעבר על דא.

(דבר אחר לא תלין נבלתו על העץ, דא נפש רחול דלא תתחנא קדם נפשא ותירא ובגינה אמר למשה (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך).

תנינא הרג, הרג לגנב, ולגזלן עונשא, ובגין דא הממשכן לחבריה צריך למחזר ליה משכוניה בעידן דצריך ליה, כיון דלית ליה אחרא, הדא הוא דכתיב (דברים כד יג) השב תשיב לו את העבוט ואתמר בקרא אחרא (שמות כב כה) אם חבל תחבל שלמת רעה עד בא השמש תשיבנו לו, האי בנשמתא דבר נש ממלל, אם חבל תחבל נפשא ורוחא, שלמת רעה דא נשמתא.

ואם חבול תחבול תפלין דיד ותפלין דרישא, שלמת רעה פסוייא דמצוה, עד בא השמש, דאתמר ביה (תהלים פד יב) פי שמש ומגן יהוה אלהיים, תשיבנו לו קדם דיתפניש מגיה, דעליה אתמר (מלאכי ג א) וזרקה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה, מאי צדקה צלותא, ומרפא בכנפיה כנפי מצוה דאינון תפלין כנפי יונה, וכנפי מצות ציצית, היא שמלתו לעורו משכא דתפלין,

וְאִם אֵתָּה לֹא תַחְזִיר אֵלַי כְּפִי
 הַלְלוּ קֹדֶם שִׁיתְכַנְס מִמֶּנּוּ הַשָּׁמַשׁ,
 שֶׁהוּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנֹאֲמַר
 בּוֹ כִּי שָׁמַשׁ וּמַגֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ,
 כִּי תַתְכַנְס מִמֶּךָ נִשְׁמַתָּךְ, שְׁנֹאֲמַר
 בָּהּ כִּסְאוֹ כְּשָׁמַשׁ נִגְדִי, מִדָּה כִּנְגֵד
 מִדָּה, וּמִשּׁוּם זֶה עַד בֹּא הַשָּׁמַשׁ
 תִּשְׁכַּח לּוֹ, לּוֹ - לְעֵנִי, שֶׁהוּא
 צְדִיק, וְלִשְׁכִּינָה שֶׁהִיא עֲנִיָּה
 בְּגִלוּת, כְּשִׁיבָא הַלִּילָה שֶׁהוּא
 גְלוּת, בְּמָה תִּשְׁכַּח הַשְּׁכִינָה?
 שְׁנֹדָאֵי הַשָּׁמַשׁ, שֶׁהוּא הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, לֹא מְאִיר לָהּ בְּגִלוּת,
 שֶׁהִיא הַלִּילָה, וְנִשְׁאַרְתּ בְּחֹשֶׁכָה,
 וּמִשּׁוּם זֶה צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהֵאִיר
 לָהּ בְּגִלוּת בְּאוֹר וְנֵר, שֶׁהוּא תוֹרָה
 וּמִצְוָה, אוֹר הַנְּשִׁמָּה, גֵּר - נֶפֶשׁ
 רוּחַ, שֶׁהֵם סִימָן גֵּר, בְּתֵי דְתַפְלִין
 שֶׁתִּשְׁכַּח בְּהֵם הַשְּׁכִינָה בְּגִלוּת,
 וְכִסּוּי שֶׁל צִיצִית לְהַתְעַטֵּף בָּהּ
 בְּמִשְׁכָּבָהּ.

וּמִשּׁוּם כֵּן, אִם אָדָם אֵינוֹ מְנִיחַ
 תַּפְלִין וְצִיצִית, בְּמָה הִיא תִּשְׁכַּח
 בְּגִלוּת? עֲלוּי נֹאמַר אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל
 אֶל דָּל בְּיוֹם רַעָה וְמִלְטָהּ יְהוָה,
 וּבְזִכּוֹת הַמִּצְוֹת הַלְלוּ יוֹרְשֵׁים
 בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּשָׁה קְשָׁרִים, שֶׁהֵם
 נְשִׁמָּה רוּחַ וְנֶפֶשׁ, וּבְהֵם צְרִיף
 לְקַרָּא אֵת יִשְׂרָאֵל הַעֲלִיּוֹן שֶׁיִּרְד
 לְהֵאִיר לְשְׁכִינָה בְּאוֹר הַגְּאֻלָּה,
 שֶׁהִיא שָׁמַשׁ צְדָקָה, וּמִרְפָּא
 בְּכַנְפֶיהָ, לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּבֵית
 הַחַלִּי בְּגִלוּת, שֶׁצְדָקָה הִיא
 הַשְּׁכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה, עֲלִיָּה נֹאמַר מִי
 יִרְפָּא לָךְ, וְהִיא עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ
 עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת שֶׁל קְרִיאַת
 שְׁמַע עֲרֻבִית וְשַׁחֲרִית, וּבּוֹ יוֹרֵד
 לְיִשְׂרָאֵל לְגַאֲלָא אֵת הַשְּׁכִינָה, אֲבָל
 בְּיָמֵינוּ מְקוּם אוֹתָהּ וּמְרַחֵם עֲלֶיהָ.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב וּבְחֻסְדֵּי עוֹלָם
 רַחֲמֵתֶיךָ, וּמִשּׁוּם זֶה, נְשִׁמָּה רוּחַ
 וְנֶפֶשׁ הֵם הַמִּשְׁכָּב (מִשְׁכּוֹן) שֶׁל
 הַשְּׁכִינָה בְּגִלוּת, וְעַל זֶה נֹאמַר
 וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִבְרַכָּהּ, וּמִשּׁוּם

וְאִם אֵתָּה לֹא תַחְזִיר אֵלַי כְּפִי
 דִּיתְכַנְשׁ מִנִּיהָ שָׁמַשׁ דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּאֵתְמַר בֵּיהּ כִּי שָׁמַשׁ וּמַגֵּן יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ, הֵכִי יִתְכַנְשׁ מִיָּנֶדְךָ נִשְׁמַתָּא, דְּאֵתְמַר
 בָּהּ (תְּהִלִּים פט לו) כִּסְאוֹ כְּשָׁמַשׁ נִגְדִי, מִדָּה לְקַבֵּל
 מִדָּה, וּבְגִינֵךְ דָּא עַד בֹּא הַשָּׁמַשׁ תִּשְׁכַּח לּוֹ, לּוֹ
 לְעֵנִי דְאִיהוּ צְדִיק, וְלִשְׁכִינָתָא דְאִיהוּ עֲנִיָּה
 בְּגִלוּתָא, כִּד יְתִי לִילִיא דְאִיהוּ גְלוּתָא, בְּמָה
 יִשְׁכַּח (דף קמב ע"ב) שְׁכִינָתָא, דְּוִדָּאֵי שָׁמַשׁ
 דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא נִהִיר לָהּ בְּגִלוּתָא
 דְּאִיהוּ לִילִיא, וְאֵשְׁתְּאַרְתּ בְּחֹשֶׁכָה, וּבְגִינֵךְ דָּא
 צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְאַנְהָרָא לָהּ בְּגִלוּתָא בְּאוֹר וְנֵר,
 דְּאִיהוּ תוֹרָה וּמִצְוָה, אוֹר נִשְׁמַתָּא, גֵּר נֶפֶשׁ
 רוּחָא דְאֵינוֹן סִימָן גֵּר, בְּתֵי דְתַפְלִין לְמִשְׁכָּב
 בְּהוּ שְׁכִינָתָא בְּגִלוּתָא, וְכִסּוּיָא דְצִיצִית
 לְאַתְעֻטָּפָא בֵּיהּ בְּמִשְׁכָּבָהּ.

וּבְגִינֵךְ דָּא אִי בַר נֶשׁ לֹא אֵנָה תַּפְלִין וְצִיצִית,
 בְּמָה יִשְׁכַּח אִיהוּ בְּגִלוּתָא, עֲלָה
 אֲתַמַּר (תְּהִלִּים מא ב) אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם
 רַעָה וְיִמְלֹטָהּ יְהוָה, וּבְזִכּוֹת פְּקוּדֵיךְ אֵלַי
 יִרְתִּין בְּנֵי נֶשָׁא תִּלְתֵּי קְטָרִין, דְּאֵינוֹן נִשְׁמַתָּא
 וְרוּחָא וְנֶפֶשׁ, וּבְהוּ צְרִיף לְמִקְרִי לְיִשְׂרָאֵל
 עֲלָהּ, דִּינְחִית לְאַנְהָרָא בְּשְׁכִינָתָא בְּנִהוּרָא
 דְּפוּרְקָנָא, דְּאִיהוּ שָׁמַשׁ צְדָקָה, וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ
 לְיִשְׂרָאֵל דְּאֵינוֹן בְּבֵי מְרַעָא בְּגִלוּתָא. דְּצְדָקָה
 אִיהוּ שְׁכִינָתָא עֲלָהּ, עֲלָה אֲתַמַּר (איכה ב יג) מִי
 יִרְפָּא לָךְ, וְאִיהוּ כ"ה כ"ה אֲתוֹן דְּקְרִיאַת שְׁמַע
 עֲרֻבִית וְשַׁחֲרִית, וּבִיהּ נְחִתָּא לְיִשְׂרָאֵל לְמִפְּרָק
 שְׁכִינָתָא, אֲבָל בִּימֵינוּ אוּקִים לָהּ וְרַחֵם עֲלָהּ,
 הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה נד ח) וּבְחֻסְדֵּי עוֹלָם
 רַחֲמֵתֶיךָ, וּבְגִינֵךְ דָּא נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וְנֶפֶשׁ
 אֵינוֹן מִשְׁכָּבָא (מִשְׁכּוֹנָא) דְּשְׁכִינָתָא בְּגִלוּתָא,
 וְעֲלִיהָ אֲתַמַּר (דברים כד יג) וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ